

Pou de Glaç del Prat de Dalt

Caldes de Montbui

Ubicació

Comarca:	Vallès Oriental
Lloc/Adreça:	Prat de Dalt
Emplaçament	Des de la C-59 direcció Sant Feliu de Codines entrar per la pista a mà esquerra de Les Elies
Alçada:	417

Coordenades:

Latitud:	41.66836
Longitud:	2.16154
UTM Est (X):	430201
UTM Nord (Y):	4613295

Classificació

Número de fitxa	08033 - 94
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Element arquitectònic
Estil / època:	Modern
Segle	XVIII
Any	1778
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Observacions protecció:	Pla d'Ordenació Urbanística Municipal
Número inventari	Sí (IPA 34665)
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	Ref. cad.: 012A00017
Autoria de la fitxa	Laura Bosch Martínez
Data de registre de la fitxa:	dl., 22/09/2008 - 02:00

Descripció

Pou de glaç construït en part sota terra, de planta circular, que mesura uns 12 metres de fondària, per 10 de diàmetre, amb parament de pedra seca i voltes de maçoneria, perfilades, fetes de pedra. Les parets arran de la base són molt més gruixudes, de més d'un metre i mig d'amplada.

La part superior, que queda a la vista des de l'exterior, i que és la que tancava el pou presenta encara una coberta o teulada de volta semiesfèrica del mateix material, amb dues obertures. Aquestes, tenen forma rectangular, per permetre l'accés i l'extracció dels blocs de gel mitjançant una politja i, a la vegada, l'accés del personal que hi treballava. Les obertures presenten llindar, brancals i ampit de pedra. En la primera obertura que es troba arran de camí, en arribar al pou de glaç i que dona a l'est, té una llinda on es pot llegir encara "1778. TOMÀS PRAT ME FECIT".

Observacions:

L'estat general del pou és bó, tot i que caldria restaurar el sostre per evitar que continui enderrocant-se.

Història

El pou de glaç sempre ha estat propietat de la família del Prat de Dalt.

La finalitat d'aquestes construccions era la d'emmagatzemar el gel o glaç produït en les geleres properes per tal de poder proveir la població per al seu consum durant una bona part de l'any.

Aquest sistema de construcció donava un aïllament a l'interior gairebé hermètic i permetia que en llocs de poca alçada o on les nevades eren poc freqüents poguessin existir autèntiques neveres que proporcionaven el gel necessari per al consum humà.

Els pous de glaç es van construir entre els segles XVI i XIX durant l'anomenada petita Edat de Gel, que va portar la neu a molts indrets. Durant aquella època l'emmagatzemament i distribució de gel va arribar a ser un negoci important que involucrava una part significativa de la població rural. Se'n troben exemples al llarg de tot el Mediterrani oriental.

Aquests pous es començaren a construir a prop de les rieres per tal de disposar d'aigua, i ben aviat es començà un procés de comercialització del glaç, el qual era transportat majorment a Barcelona. L'època més brillant, s'estengué al llarg dels segles XVII, XVIII i XIX. Hi ha constància, però, que durant la post guerra espanyola, encara en va funcionar algun .

La temporada de treball devia començar cap a mitjans d'octubre. S'havien de netejar els pous del boll que hi havia quedat de la temporada anterior i de tota mena de deixalles que hi poguéss haver. Les basses prop de les poues on s'hi entollava l'aigua, calia deixar-les netes de boga, joncs i esbarzers crescuts durant l'estiu. Un cop endreçada i neta la poua, s'havia d'esperar que arribessin les primeres glaçades. Mentrestant, es preparaven uns embassaments propers a la poua, els quals s'omplien d'aigua, per tal que en caure els primers freds, es glacessin i poguessin començar ben aviat a emmagatzemar el glaç o empouar, feina que duraria fins els volts de primers d'abril. S'aprofitava també la neu, que segons que sembla, en aquells anys era molt més abundosa que no pas avui. La neu s'anava premsant i d'aquesta manera s'obtenien també unes plaques de neu glaçada que eren dipositades en el fons de la poua. L'empouament es feia per pisos. Es cobria de cap a cap la poua de glaç o neu glaçada i quan ja s'havia omplert un sostre, al damunt s'hi tirava un bon gruix de boll ben aplanat, el qual feia de junta de separació de l'altre capa de glaç i evitava que s'enganxessin unes capes amb les altres i així, fins a tenir-la plena. El glaç d'aquesta manera no és fonia i es conservava intacte fins arribar la primavera. Un cop fora, es preparaven els carros que tirats per mules realitzaven el transport, durant la nit i, principalment, cap a Barcelona, que eren els clients de glaç més importants. Un cop arribats es treia el glaç per peces; després calia serrar-les per a fer-les a mida i, embolcallades de boll es distribuïen.

Salas i altres (El nostre Esdevenidor Climàtic, 2001) mencionen que l'Ebre es va glaçar set vegades entre 1505 i 1789. En 1788 i de nou en 1789 el riu va romandre glaçat durant quinze dies. El llibre també menciona la presència d'una extensa xarxa de pous de glaç, que es van construir i van mantenir-se entre els segles XVI i XIX al llarg del Mediterrani oriental, alguns ubicats en àrees on no neva en l'actualitat ni un sol dia a l'any. L'emmagatzemament i distribució de gel eren un negoci viu que involucrava seccions senceres de la població rural. Des de mitjans del segle XVII. Val a dir que bona part dels jornalers que no treballaven en la indústria tèxtil, es guanyaven la vida fent de pouers, o negociants de la neu i el glaç. En podem trobar de ben conservats a zones de la Serralada Prelitoral, com el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, o a la Serralada Litoral, al Parc Natural del Montnegre i el Corredor.

Bibliografia

GENERALITAT DE CATALUNYA. (2008). Inventari del Patrimoni Cultural i Immobile de Catalunya. Caldes de Montbui (Vallès Oriental). Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació. Direcció General del Patrimoni Cultural. Servei d'Arqueologia i Paleontologia. Barcelona, maig de 2008.

MOREU-REY,E. (1962). La rodalia de Caldes de Montbui. Repertori històric de noms de lloc i de persona. Editorial Teide. Barcelona.

SALAS ET ALII. (2001). El nostre Esdevenidor Climàtic. Ed. Ariel. Barcelona.

